

Project: Aanpak wateroverlast Niers

Ecologische quick-scan van het plangebied

Auteur: Inge Janssen
Datum: 22 mei 2017
Status: Definitief

1. Inleiding

Het Waterschap Peel en Maasvallei gaat de wateroverlast in het beekdal van de Niers aanpakken. De uitvoering is gepland in de periode mei t/m juli 2017 (zie Projectplan). Uitvoering zal maximaal 8 weken duren.

De volgende maatregelen worden uitgevoerd:

- lokaal verwijderen van de aanwezige houtopstanden in de oever (voor locaties zie kaart 1),
- het ontgraven van de oevers tot een diepte van ca. 2.00m (voor locaties zie kaart 1). Breedte en lengte van te ontgaven locaties zijn verschillend,
- afvoeren van de ontgraven grond uit het beekdal.

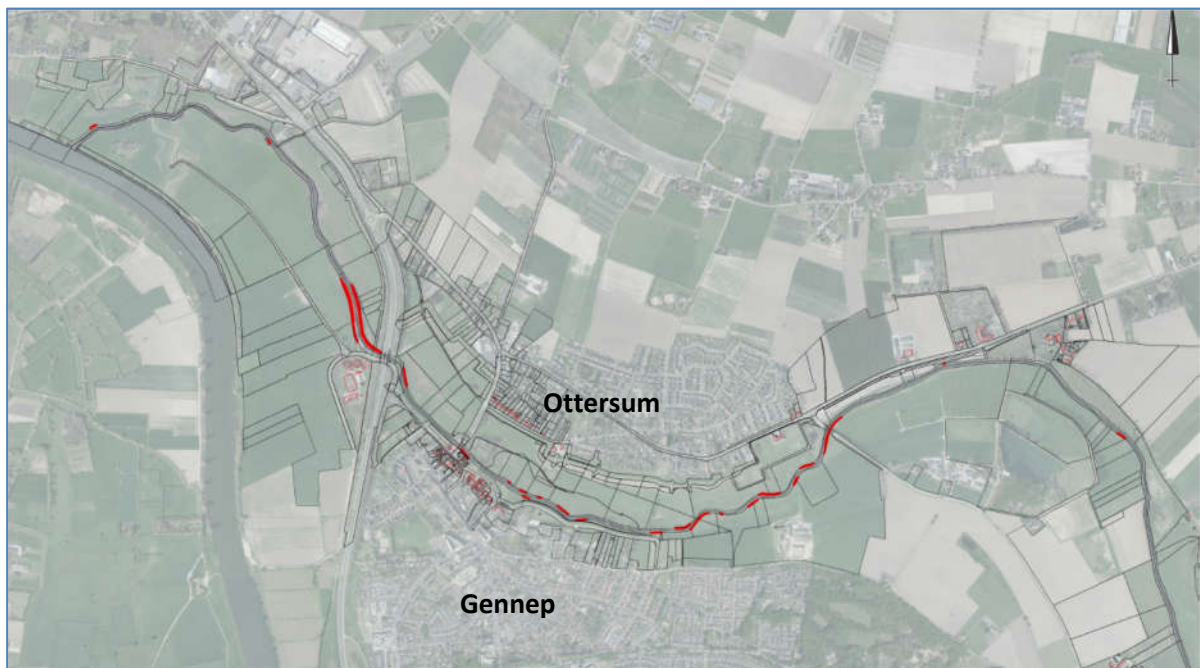
De voorgenomen werkzaamheden kunnen nadelige effecten hebben op planten- en diersoorten. Dit betekent dat de Flora- en Faunawet van toepassing kan zijn. Deze Quicksan is uitgevoerd om dit vast te stellen. Bij schade is een advies opgenomen voor mitigerende maatregelen. Daarnaast is gekeken naar de gevolgen voor het Natura 2000-gebied Zeldersche Driessen en de Kaderrichtlijn water.

2. Plangebied

De Niers is gelegen in Noord-Limburg, nabij de dorpen Gennep en Ottersum. De Niers is een kleine rivier met een lengte van 115 km. Hiervan ligt 103 km in Duitsland en 9 km in Nederland. Het Nederlandse gedeelte is nooit genormaliseerd. Dit traject ligt grotendeels in voormalige Rijngeulen, in een uitgesproken dal.

Het Niersdal maakt onderdeel uit van het Nationaal Natuurnetwerk (voorheen EHS). Binnen de goudgroene zone in het Niersdal, streeft de Provincie naar behoud van de reeds aanwezige natuur en de ontwikkeling van nieuwe natuur. In het Provinciaal beleid hebben de Niers en met omliggende Niersdal een natuurfunctie. In het Niersdal ligt het Natura 2000 gebied Zeldersche Driessen. Voor de Zeldersche Driessen vallen de volgende habitattypen onder de instandhoudingsdoelstellingen:

- * H6120 Stroomdalgraslanden
- * H6430C Ruigten en zomen (droge bosranden)
- * H9120 Beuken- en eikenbossen met hulst
- * H91F0 Droge hardhoutoibossen.

Kaart 1: Plangebied. De rode arcering geeft aan waar werkzaamheden in het talud plaatsvinden.

3. Beschermde soorten binnen en nabij het plangebied

Om een indruk te krijgen van de aanwezige natuurwaarden in het plangebied, is een literatuuronderzoek uitgevoerd. Daarbij zijn de karteringsgegevens van de Provincie Limburg geraadpleegd en zijn de beschikbare gegevens bij de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) opgevraagd. Daarnaast is er in het veld geïnventariseerd door het waterschap.

3.1. Provincie Limburg

De Provincie Limburg beschikt over karteringsgegevens ten aanzien van vaatplanten en (minder algemeen voorkomende) broedvogels. Bij deze karteringen worden alleen gegevens verzameld in het buitengebied; de bebouwde kom van steden en dorpen wordt niet bezocht.

- Binnen het plangebied heeft de meest recente broedvogelkartering plaatsgevonden in 2013. De aangetroffen broedvogels binnen het plangebied zijn opgenomen in Tabel 1.

Tabel 1. Waargenomen broedvogelsoorten in 2013.

Vogelsoort	FF-wet*	Rode Lijst	Nestplaats**
Waterhoen	3	-	-
Bosrietzanger	3	-	-
Kuifeend	3	-	-
Knobbelzwaan	3	-	-
Holenduif	3	-	-
Roek	3	-	SB
Fuut	3	-	-
Meerkoet	3	-	-
Zwarte kraai	3	-	OS
IJsvogel	3	-	OS
Gekraagde roodstaart	3	-	OS
Putter	3	-	-
Boomkruiper	3	-	OS
Nijlgans	3	-	-
Grasmus	3	-	-

* FF-wet 3 = streng beschermde soort conform tabel 3, AMvB artikel 75 Flora- en faunawet.

** Nestplaats: OS = omgevingscan vereist bij verloren gaan nest SB = nestplaats strikt beschermd.

- Binnen het plangebied heeft de meest recente florakartering plaatsgevonden in 2009. Dit betekent dat deze gegevens in het kader van de Flora- en faunawet inmiddels zijn verouderd. Desondanks is nagegaan of bij de kartering beschermde plantensoorten binnen het plangebied zijn waargenomen. Dit was echter niet het geval.

3.2 Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)

Diverse organisaties die zich bezig houden met het verzamelen van waarnemingsgegevens en tevens gerichte inventarisaties van gebieden of soorten uitvoeren, leveren hun informatie aan het Natuurloket, onderdeel van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). De aangeleverde gegevens worden door de Gegevensautoriteit Natuur gevalideerd, zodat de NDFF een betrouwbaar en zo compleet mogelijk overzicht bevat van voorkomende soorten. Voor het plangebied van de Niers zijn de data over de periode 2006 – 2016 opgevraagd.

Bij de NDFF blijkt voor het plangebied gegevens beschikbaar voor de soortgroepen *vogels*, *vissen*, *planten*, *zoogdieren* en *insecten*.

Voor de soortgroep vogels staan in Bijlage 2 de soorten vermeld, die zijn opgenomen in de FF-wet, op de Rode Lijst van Nederland of waarvan het nest permanent beschermd is. Tevens is aangegeven in welk jaar de meest recente waarneming van deze soort gedaan is binnen het plangebied. In Tabel 3 zijn de beschermde soorten opgenomen uit de overige soortgroepen.

Tabel 3: Beschermden planten, zoogdieren, insecten en vissen.

Soort	Waargenomen	FF-wet*	Rode Lijst
Planten			
Gestreepte klaver	2016		Kwetsbaar
Gewone dotterbloem	2012	2	
Gewone agrimonie	2015		Gevoelig
Gewone vleugeltjesbloem	2015		Kwetsbaar
Hondsviooltje	2012		Gevoelig
Kamgras	2012		Gevoelig
Kattendoorn	2016		Gevoelig
Kleine bevernel	2011		Kwetsbaar
Kruisbladwalstro	2012		Kwetsbaar
Lathyruswikke	2012		Kwetsbaar
Rapunzelklokje	2008	2	Kwetsbaar
Sikkelklaver	2016		Kwetsbaar
Stijf vergeet-mij-nietje	2013		Kwetsbaar
Tongvaren	2009	2	
Torenkruid	2012		Kwetsbaar
Voorjaarszegge	2015		Kwetsbaar
Zacht vetkruid	2012		Kwetsbaar
Zoogdieren			
Bever	2016	3	Gevoelig
Das	2015	3	
Steenmarter	2008	2	
Gewone dwergvleermuis	2011	3	
Vissen			
Alver	2013		Kwetsbaar
Beekprik	2013	3	Bedreigd
Bittervoorn	2014	3	
Europese meerval	2016	2	
Kleine modderkruiper	2014	2	
Kopvoorn	2014		Kwetsbaar
Paling	2014	2	
Rivierdonderpad	2015	2	Kwetsbaar
Rivierprik	2015	3	Gevoelig
Serpeling	2014		Kwetsbaar
Zeeprik	2008		Gevoelig
Insecten			
Notidobia (schietmot)	2014		Kwetsbaar
Bruin blauwtje	2014		Gevoelig
Groot dikkopje	2007		Gevoelig
Beekrombout	2015		Bedreigd

* FF-wet: 2 = overige soort conform tabel 2 AMvB artikel 75 Flora- en faunawet, 3 = streng beschermde soort conform tabel 3 AMvB artikel 75 Flora- en faunawet.

** Rode Lijst: Z = status zeldzaam.

4. Effectbeoordeling

Uit het voorafgaande hoofdstuk is gebleken, dat binnen het werkgebied beschermde soorten kunnen voorkomen die negatief beïnvloed kunnen worden door de werkzaamheden van het Waterschap.

In dit hoofdstuk wordt aangegeven welke maatregelen getroffen kunnen worden om deze effecten zo veel mogelijk te beperken of te voorkomen (mitigatie). Daarbij is zoveel mogelijk aangesloten bij de werkwijze zoals beschreven in de Gedragscode Flora- en faunawet van de Unie van Waterschappen (2012). Tevens wordt aangegeven of een ontheffingsaanvraag van de Flora- en faunawet noodzakelijk is om de werkzaamheden te kunnen uitvoeren.

4.1 Vogels

Binnen en in de directe omgeving van het plangebied komen diverse vogelsoorten voor, waaronder ook soorten die zijn opgenomen op de Rode Lijst van Nederland en soorten waarvan het nest permanent beschermd is of waarvoor een omgevingscan moet plaatsvinden wanneer het nest verloren gaat.

Gedurende de uitvoering van de werkzaamheden kunnen effecten optreden op vogels:

- Het kappen van de houtopstanden in het talud van de Niers vindt plaats in het broedseizoen. Dit leidt tot het verloren gaan van nesten/broedsels.
- Jaarrond beschermde nesten van vogels kunnen verloren gaan. Bomen kunnen nestholten of vaste nestplaatsen (bijvoorbeeld roofvogelnesten) bevatten.
- De uitvoering leidt tot het verloren van nesten van grondbroedende vogels en tot verstoring van broedende vogels in de directe omgeving van het plangebied.

4.2 Zoogdieren

De zoogdieren die in en rond het plangebied voorkomen zijn: de das, bever, steenmarter en de gewone dwergvleermuis. De werkzaamheden zullen geen effect hebben op het voorkomen van de das en de steenmarter, daarvoor zijn de maatregelen te lokaal van aard. Daarnaast hebben deze soorten geen vaste rust- of verblijfplaats in het werkgebied. Binnen het beekdal van de Niers kunnen zij (tijdelijk) uitwijken naar alternatief fourageergebied. Van de gewone dwergvleermuis kunnen verblijfplaatsen in oude bomen (> 50 jaar) verloren gaan.

Sinds 2004 is er een beverfamilie aanwezig in de Niers. Inmiddels maakt het gehele stroomgebied van de Niers onderdeel uit van hun leefgebied. Een muskus- en beverrattenbestrijder van het Waterschap heeft een verspreidingskaart gemaakt van de bever in het Niersdal (zie Bijlage 1). Hierop is te zien dat de beverfamilie minimaal twee burchten heeft. Ook zijn er meerdere zones met oeverholten aanwezig. Uit deze verspreidingskaart (die tot de uitvoering maandelijks moet worden geactualiseerd), kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- Bij beide burchten zijn werkzaamheden gepland. Werkzaamheden in de omgeving van de burcht zijn, zeker in de voortplantingsperiode (april tot september) niet toegestaan. Hiervoor wordt een werk-afstand van 50m gehanteerd tot de burcht.
- In drie zones met oeverholten zijn ook werkzaamheden gepland. Bij voorkeur wordt voorkomen dat in deze zones de oeverholten moeten worden vergraven. In de voortplantingsperiode is het vergraven van oeverholten niet toegestaan. Daarbuiten is het mogelijk om bevers vooraf (conform beverprotocol WPM) 'weg te pesten'.
- Tijdens de uitvoering kunnen bevers die binnen het plangebied aanwezig zijn verstoord worden door geluidsoverlast en/of de aanwezigheid van machines en mensen. Aangezien bevers nachtdieren zijn (en er 's nachts niet wordt gewerkt) wordt verwacht dat deze verstoring meevalt. Daarnaast hebben de dieren dan de mogelijkheid om zich (tijdelijk) te vestigen in rustige trajecten van de Niers die behoren tot het territorium.

4.3 Vissen

In de Niers komen diverse vissoorten voor, die zijn opgenomen op de Rode Lijst van Nederland en soorten die zijn opgenomen in de Flora- en Faunawet. De rivierprik komt binnen het beheergebied

van WPM uitsluitend in de Niers voor. De beekprik is zeldzaam, maar komt ook voor in andere beken in Limburg. Het is uniek voor Nederland dat zowel beek- als rivierprik in één beekstelsel voorkomen.

Gedurende de uitvoering kunnen effecten optreden op vissen:

- Vissen(larven) kunnen bij het graafwerk uit de beek worden geschept,
- Het biotoop in de beekoevers is minder/niet geschikt voor vissen(larven) na uitvoering van het graafwerk,
- Schelpen die door de Bittervoorn worden gebruikt voor de voortplanting kunnen uit de beek geschept worden,

De populatie van met name de beek- en rivierprik wordt met de werkzaamheden het meest negatief beïnvloed, aangezien deze soorten zich in de huidige situatie al marginaal kunnen handhaven. De werkzaamheden zullen naar verwachting niet leiden tot het geheel verdwijnen van deze populaties. Ook omdat niet alle oevers van de Niers worden vergraven (maar max. 20%). De werkzaamheden zullen de populaties echter wel schade toebrengen. Aanpassing van de uitvoering is noodzakelijk om het effect op de beek-en rivierprik te verminderen.

Voor de tabel 2 vissoorten geldt dat mits gewerkt wordt volgens de goedgekeurde landelijke gedragscode voor waterschappen, een vrijstelling van vergunningsplicht geldt.

4.4 Insecten

In het beekdal van de Niers zijn de volgende insecten aangetroffen: beekrombout (libel), groot dikkopje, bruin blauwtje (vlinders) en Notidobia ciliaris (kokerjuffer). Allen opgenomen op de Rode Lijst. De werkzaamheden aan de Niers zullen geen effect hebben op het voorkomen van vlinders en volwassen libellen. Zij zijn mobiel en kunnen tijdelijk uitwijken naar alternatief fourageer- en schuilgebied binnen het Niersdal.

De larven van de beekrombout leven echter ingegraven in de beekbodem, op ondiepe, traag stromende plaatsen waar veel slib of fijn zand is afgezet (de larven overwinteren meestal drie, soms twee of vier keer). De werkzaamheden zullen de populatie aanzienlijke schade toebrengen. Dit geldt ook voor de kokerjuffer, die weinig mobiel is en in de oeverzone van de Niers zijn habitat heeft.

4.5 Vaatplanten

In het plangebied komen meerdere beschermde en zeldzame plantensoorten voor. Onduidelijk is momenteel of deze soorten zich in het plangebied bevinden (of elders in het Niersdal). Groeiplaatsen van deze soorten kunnen tijdens de werkzaamheden verloren gaan. Voorafgaand aan de werkzaamheden zal echter een ecooloog het plangebied inventariseren op de voorkomende (beschermde) soorten. Een inventarisatielijst van dit veldbezoek zal aan de eco-scan worden toegevoegd, inclusief eventuele mitigerende maatregelen om schade te voorkomen.

5. Conclusie

5.1 Flora- en Faunawet

Uit deze quick-scan blijkt dat nadelige effecten aan beschermde planten en dieren niet kunnen worden uitgesloten. Hieronder is een lijst met mitigerende maatregelen opgenomen.

Als blijkt dat het niet mogelijk is om conform deze lijst te werken dan is een ontheffing op basis van de Flora- en Faunawet noodzakelijk.

< **N.B. 1 Houdt rekening met de doorlooptijd van een dergelijke aanvraag binnen de projectplanning.**

N.B. 2 Per 1 januari 2017 wordt de Flora- en Faunawet opgenomen in de Natuurbeschermingswet. De provincie Limburg en niet langer RVO Nederland is dan het bevoegd gezag >

- Het verwijderen van houtopstanden moet buiten het broedseizoen, dat globaal duurt van half maart tot half juli, worden uitgevoerd,
- Om te voorkomen dat grondbroedende vogels zich tijdens het broedseizoen binnen het plangebied vestigen, wordt de vegetatie binnen het plangebied preventief kort gemaaid. Deze maaiwerkzaamheden starten begin maart en worden herhaald tot aan de uitvoering.
- Bij de kap van bomen moet vastgesteld worden of permanent beschermde nestplaatsen van vogels en verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Voorafgaand aan de kap dient een inspectie plaats te vinden door een ecooloog.
- Vanwege het voorkomen van de bever wordt er alleen tijdens daglicht gewerkt (dus niet in de schemer).
- Werkzaamheden in de omgeving van de burcht zijn, zeker in de voortplantingsperiode (april tot september), niet toegestaan. Er wordt een werkafstand van 50m gehanteerd tot de burcht. Dit betekent dat er 50m voor en na de burcht op beide oevers niet wordt gewerkt.
- De beverburchten worden tijdens de uitvoering met een lint gemarkeerd.
- Bij voorkeur wordt voorkomen dat op locaties met oeverholen moet worden gewerkt. In de voortplantingsperiode is het vergraven van oeverholen niet toegestaan. Daarbuiten is het mogelijk om bevers vooraf (conform beverprotocol) 'weg te pesten'.
- Vanwege de beverfamilie(s) in het plangebied, wordt vanaf december 2016 tot de uitvoering in mei 2017 de verspreiding van de bever maandelijks op kaart vastgelegd door een muskus- en beverratbestrijder van het Waterschap. Deze kaarten worden beoordeeld door een ecooloog.
- Om schade aan de populatie beek- en rivierprik te voorkomen zijn mitigerende maatregelen noodzakelijk. Afhankelijk van de locatie, kan gedacht worden aan (in volgorde van voorkeur):
 1. Het 'uitsmeren' van de specie op de aanliggende oever, zodat door een ecooloog (bij voorkeur vier mensen) de individuen verzameld kunnen worden om elders te worden vrijgelaten,
 2. Het 'uitsmeren' van de specie in een afgesloten container, zodat door een ecooloog de individuen verzameld kunnen worden om elders te worden vrijgelaten,
 3. Voorafgaand aan de uitvoering wordt van de bovenste 50cm van de te ontgraven locaties 'omgewoeld'. Individen worden dan uit het plangebied weggespoeld. En kunnen elders in de Niers nieuw biotoop vinden. Het omwoelen moet van boven- naar benedenstrooms plaatsvinden.
- Om schade aan het voortplantingsbiotoop van de Bittervoorn te veel mogelijk te voorkomen, is het noodzakelijk om tijdens de werkzaamheden voor de beek- en rivierprik eventuele mosselen, die worden aangetroffen, te verzamelen en terug te brengen in de Niers.
- Beekrombout en kokerjuffer: geen mitigatie vereist (want geen FF-wet). *Kunnen we iets voor deze soorten bedenken?*
- Voorafgaand aan de werkzaamheden (april 2017) wordt het plangebied door een ecooloog geïnventariseerd op het voorkomen van (beschermde) planten. Een inventarisatielijst van dit veldbezoek zal aan de eco-scan worden toegevoegd, inclusief eventuele mitigerende maatregelen.

5.2 Natura 2000 gebied Zeldersche Driessen

Het vóórkomen van de habitattypen *stroomdalgraslanden, hardhoutooibossen en ruigten en zomen wordt bepaald door bodemgesteldheid, overstroming en rivierdynamiek. De ligging in het landschap, dus de mate van overstroming bepaalt in theorie het voorkomen van de habitattypen hardhoutooibos

en stroomdalgrasland. Het stroomdalgrasland, dat hier voorkomt is niet ontstaan als gevolg van de dynamiek van de Niers, maar door ingrijpen van de mens. Door de overstroming van de Niers treedt wel buffering op, waardoor het habitat in stand blijft. Het is echter wel een relict en daardoor zeer kwetsbaar. Het habitattype Droge ruigten en zomen neemt een tussenpositie in op de gradiënt van stroomdalgrasland enerzijds en bosvegetaties anderzijds. De beuken-eikenbossen liggen hoger in het landschap waardoor er geen aanvoer van basen via het grondwater mogelijk is (DLG en SBB, 2014).

De afnemende inundatie vanuit de Niers vormt een knelpunt voor bovenstaande habitattypen. Dit wordt veroorzaakt doordat de Maas minder vaak overstroomt; de Niers volgt dit patroon. Daarnaast zijn de maatregelen in dit project gericht op het terugdringen van inundatie door de Niers op agrarische gronden. Het gevolg van minder overstromingen, is een minder frequente aanvulling van de basenvoorziening van de wortelzone van het stroomdalgrasland. (DLG en SBB 2014 Ontwerp-Beheerplan Natura 2000 Zeldersche Driessen). De huidige frequentie is eens per 2-3 jaar en zal in de toekomst minder worden: eens in de 7-8 jaar. Dat blijft nog net binnen de vereiste van eens in de 10 jaar.

De uitvoering lijkt een negatief effect te hebben op het Natura 2000 gebied. Aangezien de instandhoudingsdoelen uit het aanwijzingsbesluit niet in gevaar mogen worden gebracht, moet een 'passende beoordeling' worden uitgevoerd op significante effecten.

5.3 Europese Kaderrichtlijn Water (KRW)

De Niers is een van de weinige KRW-waterlichamen in Nederland waaraan de status "natuurlijk waterlichaam" is toegekend. De status is in 2009 toegekend omdat de aanwezige hydromorfologische toestand (meanderstructuur) dusdanig natuurlijk is dat deze geen belemmering zou moeten vormen voor het halen van een goede ecologische toestand (de zgn. GET) in 2015 (2021 of 2027).

De beek is ingedeeld bij KRW-type R6 (langzaam stromend riviertje op zand/klei). De meest actuele toestandsbepaling 2016 op het gebied van de biologische kwaliteitselementen laat zien dat de GET al is bereikt voor de macrofauna (toestand = goed), maar nog niet voor de overige waterplanten (toestand = matig) en niet voor de vissen (toestand = ontoereikend). Voor het aansluitende Duitse KRW-waterlichaam Niers wordt de toestand vrijwel hetzelfde beoordeeld (macrofauna = matig; waterplanten = matig; vissen = ontoereikend). Dit betekent dat in beide landen maatregelen moeten worden uitgevoerd die moeten gaan leiden tot het halen van de doelen (in uiterlijk 2027).

Er is getoetst in hoeverre de voorziene ingrepen een directe of indirecte invloed hebben op de maatlaten en deelmaatlaten van de betreffende biologische kwaliteitselementen.

Ad 1. lokaal verwijderen van de aanwezige houtopstanden in de oever (voor locaties zie kaart 1),

Deze ingreep heeft een direct negatief effect op de deelmaatlat houtige oeverbegroeiing (als onderdeel van het kwaliteitselement "overige waterplanten". De goede ecologische toestand wordt bereikt bij 40-60% van de totale oeverlengte van het waterlichaam. Op dit moment bedraagt het minder dan 40%. De ingreep is onderdeel van een gebiedsproces dat zal leiden tot meer houtige begroeiing op de zuid oever. Dit laatste zal positief werken richting de doelrealisatie.

Ad 2. het ontgraven van de oevers tot een diepte van ca. 2.00m (voor locaties zie kaart 1). Breedte en lengte van te ontgaven locaties zijn verschillend,

Deze ingreep tast het leefareaal aan van alle drie de kwaliteitselementen. Het totale areaal van de Niers wordt ingeschat op $10800 * 20 \text{ m}^2$ (= beeklengte * gemiddelde breedte). De omvang van de ingreep wordt ingeschat op $1200 * 3 \text{ m}^2$. Zuiver rekenkundig gezien wordt dus 1,6% van het areaal negatief beïnvloedt. Dit wordt als een (licht) significante ingreep beschouwd (zie Keurkwartet van de Unie van Waterschappen – Beleidsregel Ecologie: grenswaarde is 1%).

Inhoudelijk gezien behoren de te verwijderen slib-, zand- en grindbanken tot de weinige daadwerkelijke leefplekken van o.a. doelsoorten macrofauna, waterplanten en voortplantingslocaties van o.a. de prikken. Dit betekent dat er een nog grotere waarde aan de oeverbanken moet worden toegekend dan het rekenkundige areaal. Aangezien de vissen en waterplanten thans nog niet aan de doelstellingen voldoen, zal het gat met de doelstellingen door de ingrepen groter worden, echter na het gebiedsproces en inrichting verbeteren.

Ad 3. afvoeren van de ontgraven grond uit het beekdal.

Dit heeft geen invloed op de KRW-doelen.

Conclusie

Voor typische beeksoorten en de KRW-doelstellingen wordt het plangebied door de ingrepen tijdelijk minder geschikt. De thans aanwezige morfologische diversiteit zit vooral in de oevers. De werkzaamheden zorgen voor een verdere tijdelijke en beperkte verarming van o.a. de morfologische diversiteit en stroomsnelheid. Er is een risico dat bij de komende toestandsbepalingen van de Niers een slechtere toestand wordt gevonden dan in 2016. Dit is alleen aanvaardbaar als in het vervolgtraject daadwerkelijk wordt ingezet op herstel én doorontwikkeling van de ecologie. Dit hangt ook af van het beheer en onderhoud dat hierna wordt uitgevoerd, waarbij een ecologische insteek vanuit de KRW noodzakelijk zal zijn. Daarnaast zijn ook andere ecologische sleutelfactoren van belang, die alle tezamen het eindresultaat zullen bepalen. Denk daarbij aan aanpak rioolwateroverstorten, aanpak diffuse verontreiniging, etc. Na het gebiedsproces zal het beekdal natuurlijk moeten worden ingericht en beheerd, om het behalen van de KRW doelstellingen mogelijk te maken.

6. Veldbezoek Niers

Op 18 mei 2017 heeft er een aanvullende veldinspectie plaatsgevonden door Barend van Maanen en Inge Janssen. Het doel was om per traject (nogmaals) de gevolgen voor de ecologie en morfologie te beoordelen en eventueel aanpassingen voor de uitvoering op te nemen. Dit is gedaan door een waarde toe te kennen aan zowel de terrestrische als de aquatische oever. Daarnaast is beoordeeld of het traject geschikt is als habitat voor de beekprik. In onderstaande tabel staan de resultaten van het veldbezoek weergegeven. De ligging van de trajecten staat weergegeven op kaart 2.

Tabel 3. Voorstel aanpassing uitvoering op basis van ecologie.

Traject	Terrestrische oeverwaarde	Aquatische oeverwaarde	Beekprik	Opmerkingen	Aanpassing uitvoering
A	-	-	+/-	grote brokken puin in rechtersalud die morfologische ontwikkeling tegenhouden	* puin verwijderen uit talud, * pol met moeraszegge sparen bij uitvoering.
B	-/-	-	+	bij kroosvang	geen
D	+/+	+/-	+	* waarneming bruine korenbout * wilgenbosje waardevol	Aaneengesloten wilgenbosje behouden en dus oevers daar niet opschonen
E	+	-	+	* overzijde waardevol bos * waarneming blauwe waterereprijs	geen
G	-	-	+	weinig aanzanding zichtbaar	geen; binnenbocht flauw optrekken?
H	-	-	+	weinig aanzanding zichtbaar	geen; binnenbocht flauw optrekken?

J	-	-	+	weinig aanzanding zichtbaar	geen; binnenbocht flauw optrekken?
K	+/+	+/+	+	ecologisch waardevol traject	traject niet uitvoeren
N	+	+	+/-	steile oever met jonge knotwilgen + boomhut in populieren	knotwilgen behouden bij uitvoering of niet uitvoeren
O	-	+	+		
P	-/-	-	+		geen
Q	-/-	-	+		geen
R	-	+/-	+		geen
S	-/-	+	+		geen
T	-	+	+	geleidelijke zandbank	geen
U	+/-	+/-	+/-	omgeving Oordse brug, bij brug wat meer structuur	geen
V	+	-	+	knotwilgen	geen
W	-	-	+	Overzijde waardevol met houtopslag, waarneming bruine korenbout	geen

Aandachtspunt bij uitvoering: aanwezigheid Grote waternavel

In de Niers komt al jaren de Grote waternavel voor. Ook tijdens het veldbezoek zijn in de oever van alle trajecten exemplaren van deze uitheemse waterplant aangetroffen (in elk geval de trajecten E, J en K). Hij groeit enorm snel en kan een waterloop volledig overwoekeren. Een klein plantstukje dat wegdrijft, kan op een andere plek het begin zijn van een nieuwe groeihaard.

Binnen het waterschap is er nog geen extotenbeleid vastgesteld. Vanuit het oogpunt van zorgvuldig werken moet verspreiding tijdens de uitvoering voorkomen worden. Wellicht is het ook mogelijk om op de trajecten waarop gewerkt wordt zoveel mogelijk biomassa van deze plant te verwijderen en af te voeren.

Traject K

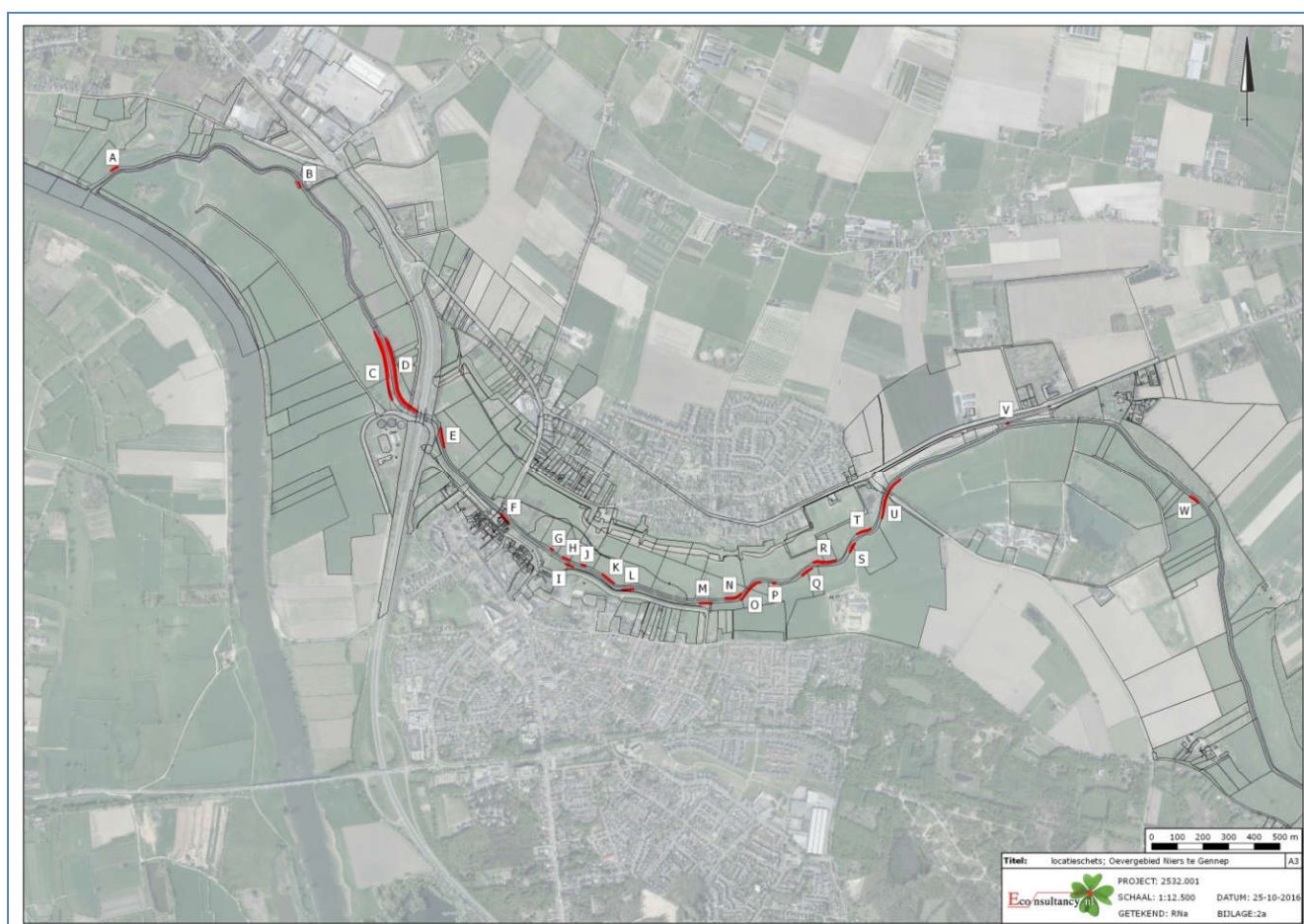
Oever traject K

Wilgenbosje op de oever van traject D

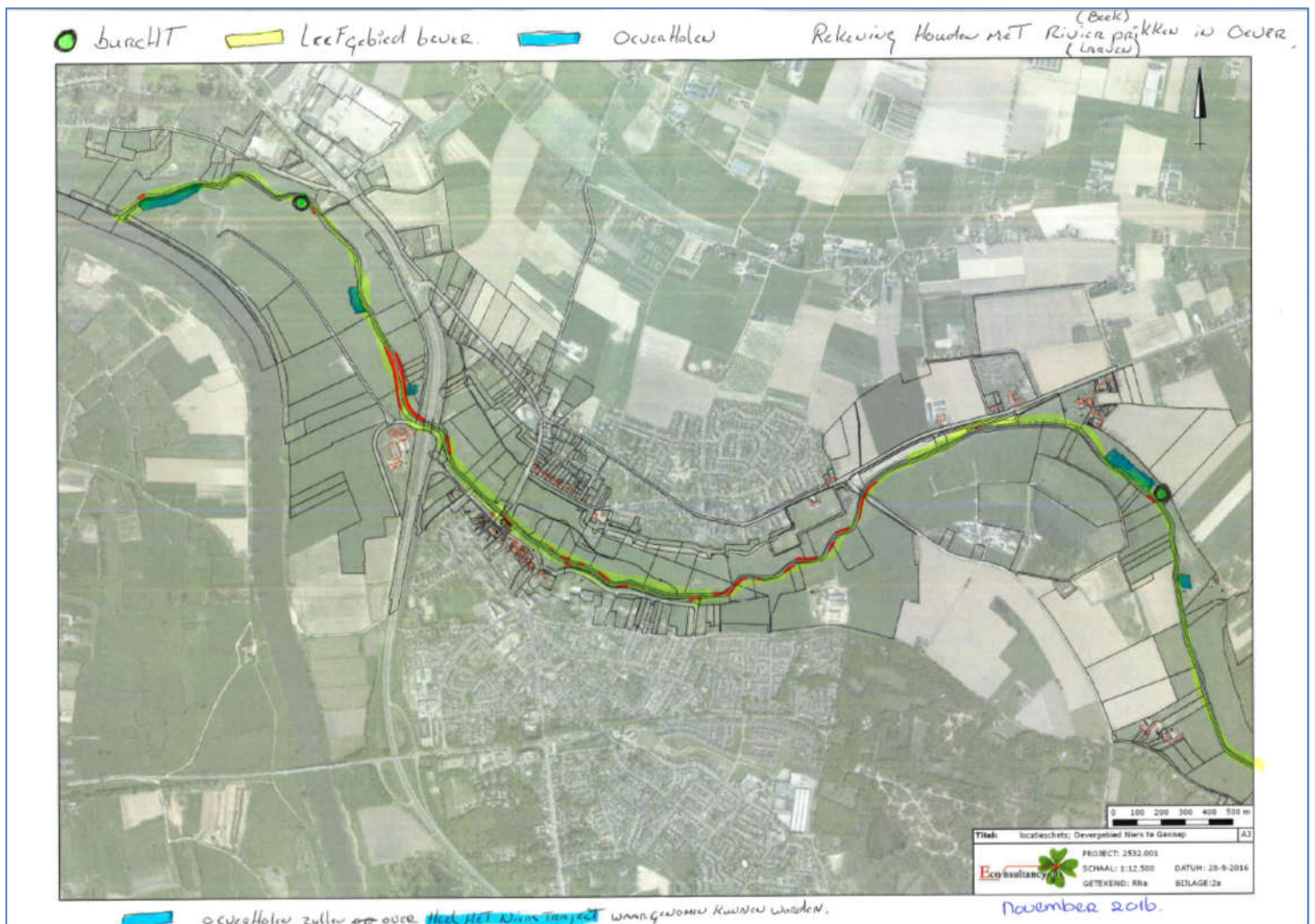

Traject A met zegge pol op de voorgrond

Kaart 2. Plangebied met aanduiding van de trajecten zoals gebruikt tijdens het veldbezoek.

Bijlage 1: Inventarisatie bever, november 2016.

Bijlage 2: Aanwezige vogelsoorten binnen het plangebied (Bron: NDFF)

Vogelsoort	Waargenomen	FF-wet*	Rode Lijst**	Nestplaats***
Aalscholver	2016	3		
Appelvink	2016	3		
Atlantische Canadese gans	2006	3		
Beflijster	2015	3		
Bergeend	2015	3		
Blauwborst	2013	3		
Blauwe kiekendief	2013	3	GE	
Blauwe reiger	2016	3		OS
Boerenzwaluw	2015	3	GE	OS
Bonte vliegenvanger	2015	3		OS
Boomklever	2016	3		OS
Boomkruiper	2016	3		OS
Boompieper	2015	3		
Boomvalk	2016	3	KW	SB
Bosrietzanger	2016	3		
Braamsluiper	2015	3		
Brandgans	2016	3		
Brilduiker	2016	3	GE	OS
Bruine kiekendief	2013	3		
Buizerd	2016	3		SB
Dodaars	2016	3		
Ekster	2016	3		OS
Fazant	2015	3		
Fitis	2016	3		
Fuut	2016	3		
Gaai	2016	3		
Geelgors	2014	3		
Gekraagde roodstaart	2016	3		OS
Gele kwikstaart	2016	3	GE	
Gierzwaluw	2013	3		
Goudhaan	2009	3		
Goudvink	2014	3		
Grasmus	2016	3		
Graspieper	2016	3	GE	
Grauwe gans	2016	3		

Grauwe vliegenvanger	2016	3	GE	OS
Groene specht	2016	3	KW	OS
Groenling	2015	3		
Groenpootruiter	2011	3		
Grote bonte specht	2016	3		OS
Grote Canadese gans	2016	3		
Grote gele kwikstaart	2016	3		SB
Grote lijster	2016	3		
Grote zaagbek	2015	3		
Grutto	2007	3	GE	
Havik	2016	3		SB
Heggenmus	2016	3		
Holenduif	2016	3		
Houtduif	2016	3		
Huismus	2011	3		SB
Huiszwaluw	2015	3	GE	OS
IJsvogel	2016	3	GE	OS
Kauw	2016	3		
Keep	2016	3		
Kemphaan	2016	3	BE	
Kievit	2016	3		
Kleine bonte specht	2015	3		OS
Kleine karekiet	2016	3		
Kleine plevier	2016	3		
Kleine zwaan	2016	3		
Kneu	2016	3	GE	
Knobbelzwaan	2016	3		
Koekoek	2016	3	KW	
Kokmeeuw	2016	3		
Kolgans	2016	3		
Koolmees	2015	3		OS
Kopereend	2016	3		
Krakeend	2016	3		
Kramsvogel	2016	3		
Kruisbek	2015	3		
Kuifeend	2016	3		
Lepelaar	2016	3		
Meerkoet	2016	3		
Merel	2016	3		
Nachtegaal	2013	3		
Nonnetje	2012	3		
Oeverloper	2015	3	GE	
Oeverzwaluw	2016	3		OS
Ooievaar	2016	3		SB
Paapje	2014	3	BE	
Patrijs	2007	3	KW	
Pijlstaart	2011	3	BE	
Pimpelmees	2016	3		OS
Putter	2016	3		
Rietgors	2016	3		

Ringmus	2016	3	GE	
Rode wouw	2012	3		
Roek	2016	3		SB
Roodborst	2016	3		
Roodborsttapuit	2016	3		
Scholekster	2016	3		
Sijs	2015	3		
Slechtvalk	2013	3		SB
Slobeend	2016	3		
Smient	2016	3		
Sneeuwgans	2010	3		
Sperwer	2015	3		SB
Spotvogel	2013	3	GE	
Spreeuw	2016	3		OS
Sprinkhaanzanger	2015	3		
Staartmees	2016	3		
Steenuil	2013	3	KW	
Stormmeeuw	2016	3		
Tafeleend	2015	3		
Tjiftjaf	2016	3		
Toendrarietgans	2016	3		
Torenvalk	2016	3		OS
Tuinfluitier	2016	3		
Tureluur	2013	3	GE	
Veldleeuwerik	2016	3	GE	
Vink	2016	3		
Visarend	2011	3		
Waterhoen	2016	3		
Waterpieper	2016	3		
Watersnip	2016	3		
Wielewaal	2013	3		
Wilde eend	2016	3		
Winterkoning	2016	3		
Wintertaling	2016	3	KW	
Witgat	2016	3		
Witte kwikstaart	2016	3		
Wulp	2013	3		
Zanglijster	2016	3		
Zomertaling	2016	3	KW	
Zomertortel	2015	3	KW	
Zwarte kraai	2016	3		OS
Zwarte roodstaart	2016	3		OS
Zwarte wouw	2011	3		SB
Zwartkop	2016	3		

* FF-wet 3 = streng beschermde soort conform tabel 3, AMvB artikel 75 Flora- en faunawet.

** Rode Lijst: BE = status bedreigd, GE = status gevoelig, KW = status kwetsbaar.

*** Nestplaats: OS = omgevingsscan vereist bij verloren gaan nest, SB = nestplaats strikt beschermd.